

dissortadament, no fruità. Les altres dues —plataforma front al Complex Escolar de Son Rullan (Centres quasi militars), i PISSARRA— no foren mai respostes. I mentrestant, FETE-UGT vetà la presència del Col·legi de Llicenciats en el Consell Assessor (provisional) del C.E.P. (veure PISSARRA, no. 37, planes 14-16).

Els pretextes sempre fóren de “corporativisme”, adreçats a una entitat que feia propostes —bé o malament— d'acció conjuntes i unitàries, i que volia servir de lloc d'encontre per aconseguir resultats positius dins el complicat món de l'educació i la docència.

Darrerament, tot acabant aquest curs escolar, la FETE-UGT ha vetat la presència del Col·legi de Llicenciats dins el Grup de Treball de la Direcció Provincial, i s'ha servit d'un xantatge planer i primari: ha sotmès al Director Provincial la decisió d'excloure al Col·legi o s'excluïa la pròpia UGT. I don Andreu Crespí sembla ésser que no ha dubtat gaire a l'hora de decidir i ha descavalcat al Col·legi de Llicenciats, perquè sabia a qui no havia de triar. I és que Madrid és petita, però pesa!

Tomeu CANTARELLAS

El paper de l'escola en la normalització lingüística

Normalització lingüística, a Mallorca i a la resta dels Països Catalans, vol dir “fer normal” la situació sociolingüística de la nostra societat, d'acord amb el marc legal vigent. I si en una societat lingüísticament normal l'escola té un paper primordial en la formació lingüística dels ciutadans i en la transmissió dels models de llengua, en el nostre procés de normalització la seva importància resulta multiplicada, perquè ha de formar els ciutadans anul·lant una deformació secular, i els models que ha de difondre entre la població escolar són desconeguts o mal assimilats per la major part de la població adulta. Més que la “normalització de la llengua”, és la “normalització de la societat” el que hem de dur a terme entre tots, i molt especialment dins el món de l'escola.

El marc constitucional i estatutari vigent i els programes obligatoris d'EGB confereixen a l'escola de les Comunitats Autònomes no castellanes d'Espanya la responsabilitat de la formació lingüística dels ciutadans aportant als infants, en grau suficient, el coneixement de tres llengües:

—el de la llengua pròpia, i com a tal oficial, del territori—en el nostre cas el català;

—el de la llengua oficial de l'estat—és a dir, el castellà;

—el d'una llengua estrangera de gran difusió internacional—anglès o francès, sobretot.

En una situació normal dins aquest marc, cadascuna de les tres llengües té un paper diferent dins la comunitat, i per tant ha de tenir un paper correlatiu en la formació dels individus i ha de rebre el tractament adequat dins el món escolar:

— La llengua pròpia del territori és l'instrument normal de comunicació entre els membres de la col·lectivitat, en totes les circumstàncies de la relació social, des de les més familiars a les més formals. L'ensenyament que se'n doni als infants els ha de capacitar per tenir-la com a instrument normal d'expressió i de relació amb el seu entorn; han de ser capaços d'emprar-la de paraula i per escrit, en la relació familiar i en la formal, i han de poder canviar el registre sense esforç, segons la situació; han d'emprar els registres col·loquials de la varietat dialectal local i han de reco-

nèixer els registres informals d'altres modalitats, sense confondre'ls amb la modalitat estàndard comuna. En una paraula, els nostres infants han de rebre del català, llengua pròpia de la C.A., la mateixa amplitud de coneixements que els ciutadans de territoris oficialment monolingües reben de la llengua del país. I aquest paper de “llengua primera” ha de ser respectat dins l'escola: des del nom mateix del col·legi fins a les activitats extraescolars, passant per la retolació interna, la relació amb els pares, les actuacions administratives i les docents, s'han de fer en aquesta llengua. Així l'infant s'hi va identificant, de manera que per ell “donar una informació per escrit” o “traduir” un text d'una llengua estrangera equival a escriure i traduir en aquesta llengua bàsica o “llengua primera”.

La llengua oficial de l'Estat és la llengua de relació amb els individus i institucions de l'Estat de llengua diferent de la del territori —en el nostre cas, el castellà—, i com a tal és la “llengua segona” dels ciutadans. Una llengua segona amb la qual estaran en contacte molt freqüent, i de la qual l'escola els ha de donar el coneixe-

ment suficient perquè puguin expressar-s'hi sense esforç de paraula i per escrit i emprar-la normalment, sempre que convengui, tant en la relació informal amb conciutadans que la tenen com a pròpia, com en l'actuació acadèmica o professional. Això suposa el ple domini de la modalitat estàndard de la llengua i la seva gamma de registres segons el grau de formalitat, però no el coneixement de les característiques de cap modalitat dialectal concreta, ja que no n'hi ha cap que sigui pròpia del territori.

La llengua estrangera té dins aquest marc el mateix caràcter que la "llengua segona" de qualsevol territori monolingüe; però el domini de dos sistemes lingüístics per part dels alumnes, i l'entrenament en el pas d'un sistema a l'altre, els posa en magnífiques condicions per aprendre una tercera llengua, de manera que amb un ensenyament ben fet se'n poden obtenir resultats molt superiors als que s'obtenen en zones monolingües (Això és vàlid també per als ensenyaments teòrics de lingüística i gramàtica, que s'assimilen millor i més fàcilment si es planifiquen en funció dels coneixements que en cada nivell tenen de les tres llengües els alumnes: un seminari de llengües ben coordinat pot fer grans coses en una escola).

L'ordre de prelación de les tres llengües és el mateix per a tots els individus de la comunitat, independentment de la llengua materna de cadascun. No és la situació personal, sinó la col·lectiva, la que fa necessari el coneixement de la varietat dialectal i els registres col·loquials de la llengua primera de la comunitat i innecessaris els de la llengua segona: un infant que viu a Mallorca ha de poder parlar el català tal com el parlen els seus conciutadans, és a dir, en la varietat mallorquina, tant si és mallorquí com vingut de fora, mentre que per al castellà qualsevol modalitat és vàlida per als registres col·loquials

—ja que no n'hi ha cap que sigui general a Mallorca—, i el que es necessita és un bon coneixement i maneig de la modalitat estàndard.

Naturalment, la normalització lingüística no depèn únicament de l'escola. Hi ha molts altres sectors socials que hi tenen un gran paper, especialment els mitjans de comunicació, l'Administració i el món del comerç; però és evident que quan tinguem una població adulta formada en un sistema educatiu —des de l'escola a la Universitat— en què cada llengua hagi tengut efectivament el paper que el marc legal vigent li assigna, tindrem una societat normal. Un adult format dins aquest sistema no es dirigirà en castellà a un desconegut o a l'Administració, ni escriurà una carta en castellà al seu fill, o a un client amb qui parla en mallorquí; no hi haurà cap

advocat que sigui incapaç de defensar un plet en català, ni cap jutge que no pugui fer un judici, ni cap enginyer que no hi sàpiga redactar un informe tècnic. Però mentre hi quedin adults analfabets en la llengua pròpia i alfabetitzats en castellà (que per això és per ells la "primera llengua") no hi ha normalització possible.

La feina és llarga i difícil, i exigeix la participació activa de mestres i alumnes, i també de les famílies i de l'Administració: sense consens, és impossible dur-la a bon port. Però si es pren amb il·lusió, impulsa un moviment important de renovació pedagògica que millora considerablement el rendiment escolar general (al menys, això ha passat a Catalunya, on les escoles que duen endavant

un projecte de catalanització total, amb programes d'immersió des dels quatre anys per als infants castellà-noparlants, tenen excés de demanda, mentre a les altres els sobren places). Ara que comença una nova etapa de les institucions d'autogovern de les Illes, és un bon moment perquè cada centre escolar faci el seu projecte de normalització i que les administracions autonòmica i estatal posin a la seva disposició els mitjans necessaris per dur-lo a terme.

El col·lectiu d'ensenyants que forma l'STEI està en posició immillorable per donar l'impuls inicial, des de la base, a aquesta empresa.

I "PISSARRA" és una bona tribuna per fer-ne el seguiment, i la coordinació de les accions populars.

Seria una magnífica culminació dels seus deu primers anys de servei a l'escola de les Illes, i la millor manera de contribuir a preparar des d'ara la societat de demà, amb la seva personalitat definitivament recobrada.

Aina Moll

MINISTERIO DE EDUCACION Y CIENCIA

Amb aquest número es celebra els 10 anys de Pissarra. Es difícil arribar a això i Pissarra ho ha conseguit. Enhorabona!

Per aquells que ens ha tocat portar a terme la gestió educativa és útil comptar amb l'acció crítica d'un element obert als ensenyants com Pissarra.

Jo, des d'aquí, en un moment on s'ha obert un ampli debat per aconseguir un bon consens entorn de la reforma del sistema educatiu, vull demanar a tot el sector docent una reflexió profunda sobre les perspectives que aquesta reforma suposa i que Pissarra pugui ésser un vehicle idoni perquè l'opinió de tots surti a la llum.

Palma de Mallorca, 1 de juliol de 1987.

Andreu Crespí Plaza
Director Provincial del M.E.C.